

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Helyi jelentőségű védett természeti terület neve:

Kőszeg, Kálvária út 14.

Utoljára módosítva: 2013-11-09 06:35:49

Megye: Vas

Községhatár: Kőszeg

A terület kiterjedése: 1,2738 hektár

Védetté nyilvánítás év: 2004

GPS koordináták: EOV.: 460635; 231093

Felmérést végző személy(ek) neve: Gyöngyössy Péter

E-mail címe(k): kerekerdo@invitel.hu

A terület megközelíthetőségének leírása

(pl. melyik utcán kell elhagyni a települést stb.):

Kőszegen a Kálvária út 14 szám alatt ma egy szociális intézmény Idősek Otthona található. Ez a belváros és a Csónakázó-tó között található a város északi részén. Régen ez volt a dr. Dreiszker József gyógyvíz intézete, ahol hidegvíz kúrás gyógyítást végeztek. A védett terület az egykori kastélypark, mely a Kálvária út felől, ahol az intézmény bejárata található, nem is látható. A park a Meskó utca felől válik láthatóvá. Megközelíthető a belvárosból a Várkörről a Gyöngyös utca, Árpád tér, Sziget utca útvonalon. A Sziget utca "Y" alakban elágazik. Egyik ága a Kálvária utca a másik a Meskó utca.

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Terület rövid, szöveges bemutatása (max. 2000-2500 karakter):

megközelíthetőség, terület jellegének leírása (pl. természetes erdőfolt puhafa ligeterdővel stb.):
A terület a korábbi dr. Dreiszker József gyógyvíz intézetének, ma Idősek Otthona parkja.
Érdemes magáról a helyről is bővebben szólnunk. Itt működött dr. Dreiszker József Hidegvíz-gyógyintézete. Kőszeg városa számára gyógyvíz nem állt rendelkezésre, de az 1800-as évek végén mégis megszületett egy intézmény, ahol a város adottságainak leginkább megfelelő gyógyeljárást alkalmazták. Ez a Dreiszker József, kőszegi születésű, Budapesten gyakorló orvos által létrehozott Hidegvíz-gyógyintézet volt. A fürdő-intézetet a Magyar Királyi Minisztérium engedélye alapján tartotta fenn a tulajdonos. Az intézet minden kényelemmel be volt rendezve. Az intézetben a XIX. század első felében kidolgozott Priessnitz kúrát – hideg illetve állott vizes borogatás lázas és gyulladós betegségek esetén a láz csökkentésére és a gyulladós tünetek enyhítésére –, valamint a Sebastian Kneipp német plébános által kidolgozott eljárást alkalmazták. Az eljárás lényege az ember és környezete közötti megzavart viszony helyreállítása fény-, nap-, levegő-, klíma-, hideg-, melegingerek, nyugalom, mozgás, hidroterápiás beavatkozások által. 1894-ben nyitott meg az intézmény, ahol a vízkúra mellett masszázst, villanyozást, gyógytornát, pneumatikus belégzést is alkalmaztak. Az épület lakó- és fürdőházból állt. A betegek napközben főleg a parkszerűen kialakított kertben tartózkodtak. A fürdőseket naponta egy-két, esetleg három alkalommal is előírhatták. Ezt kényelmes séták, vagy testgyakorlatok egészítették ki. Az étrendre is figyeltek, friss kút és forrásvizet, illetve bort is felszolgáltak. 1894 és 1901 között 1202 beteget kezeltek. Voltak köztük olyanok, akik szinte csodaszámba menően gyógyultak. Dreiszker József halálát követően fia, Ferenc vette át a szanatóriumot, aki a két világháború között tüdőbetegek kezelésére alakította át. Egyre többen vették azonban igénybe nyaralásra, pihenésre. Az 1930-as évek végén azonban úgy döntött, felhagy az önálló működtetéssel, az épületeket eladta a korabeli társadalombiztosítónak amely tüdőbeteg-gondozóként használta. Maga a védett park az épület mögött, lényegében a Kálvária út és a Meskó út által határolt területen található. Valaha szép park lehetett. Ma meglehetősen elhanyagolt. Legszebb fái néhány 100-120 éves vérbükk, és platán. De találunk benne kislevelű hársakat, nagy levelű hársakat, nyíreket. A területből jelentős darabot hasít ki egy erősen elgazosodott focipálya. Rontja az összképet a pálya szélére ültetett lucfenyő fasor is. Felhasznált források: 1.) <http://koszegitk.blogspot.hu> (Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság, Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpont blogja; szerkesztő: Tompa Tibor) 2.) www.naturpark.hu 3.) Keszei Balázs szóbeli közlés

2. A TERÜLET ÁLTALÁNOS FELMÉRÉSE

2.1. Megtalálható még a védettség indoka a területen? - Igen

Szükség esetén részletezés, "Nem/Részben" válasz esetén indoklás:

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.2. Milyen élőhelyek mozaikok borítják a területet és milyen arányban?

% Erdő

% Gyep

% Cserjés

% Vizes terület

100 % Egyéb

Egykori kastély parkja

2.3. Élőhelyi besorolás ÁNÉR- szerint (<http://www.novenyzetiterkep.hu/?q=magyar/node/45>):

P6: park

2.4. Területhasználat (kérjük, jelölje az észlelteket):

Egyéb típus: Pihenés, látogatás

Jellemzőik, intenzitás: Nincs nyoma jelentősebb igénybevételnek

2.5. Folyik-e természetvédelmi kezelés a területen? - Igen

Őrzés, Kaszálás,

Egyéb típus: Parkfenntartói munkák, néha (meglehetősen elhanyagolt a kert)

2.6. Megtalálhatóak-e az alábbi özőnfajok a területen, s milyen mennyiségben:

Akác: Nincs

Selyemkóró: Nincs

Parlagfű: Nincs

Magas/kanadai aranyvessző: Nincs

Japánkeserűfű: Nincs

Gyalogakác: Nincs

Bálványfa ("ecetfa"): Nincs

Keskenylevelű ezüstfa: Nincs

Muflon: Nincs

Egyéb (nevezze meg):

2.7. Része a terület a Natura 2000 hálózatnak? - Nem

Egy része: %

2.8. Érintkezik a terület más természetes élőhelyekkel? - Igen

2.9. Ha igen, milyen típusú élőhellyel?

Közvetlenül nem, de közel vannak a Kőszegi-hegység erdői, itt van a Cónakázó-tó

2.10. Érintkezik a terület más természetvédelmi oltalmat élvező területtel? (pl. Natura 2000, országos védettség, ex lege) - Igen

2.11. Ha igen, milyen természetvédelmi oltalmat élvező területtel? - Nem teljesen közvetlenül, de közel van a Csónakázó-tó, helyi jelentőségű természetvédelmi terület, és a Kőszegi TK.

2.12. Van védettséget jelző tábla a területen? - Nem

Darabszám:

Állapotuk:

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.13. Vannak vadgazdálkodási létesítmények a területen?

Magasles: db

Vadetető: db

Szóró: db

Egyéb (név és db):

Nincs

3. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es növényfajok és számolt vagy becsült mennyiségük felsorolása

(a becslés lehet tőszámra, vagy területnagyságra vonatkoztatott, fokozottan védett faj esetében pontos tőszámot kell megadni)

--

4. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es állatfajok és számolt vagy becsült mennyiségük

(fokozottan védett fajoknál pontos állomány nagyságot kell megadni)

éti csiga (*Helix pomatia*) nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*) Zöld varangy (*Bufo viridis*) Erdei béka (*Rana dalmatina*) Fűrge gyík (*Lacerta agilis*) Vízisikló (*Natrix natrix*) Karvaly (*Accipiter nisus*) Fekete harkály (*Dryocopus martius*) Nagy fakopáncs (*Dendrocopos major*) Zöld küllő (*Picus viridis*) Nyaktekeres (*Jynx torquilla*) Sárgarigó (*Oriolus oriolus*) Énekes rigó (*Turdus philomelos*) Fekete rigó (*Turdus merula*) Vörösbecgy (*Erithacus rubecula*) Erdei pinty (*Fringilla coelebs*) Zöldike (*Carduelis chloris*) Meggyvágó (*Coccothraustes coccothraustes*) Széncinege (*Parus major*) Barátcinege (*Parus palustris*) Csicsörke (*Serinus serinus*) Barátposzáta (*Sylvia atricapilla*) Csilpcsalpűzike (*Phylloscopus collybita*) Csuszka (*Sitta europaea*) Mókus (*Sciurus vulgaris*) Vakond (*Talpa europaea*) stb

5. Egyéb észrevétel

A park intézményi terület, csak az intézményen keresztül engedéllyel látogatható. Sajnos nem utal semmi az épület kultúrtörténeti jelentőségére. Felhasznált források: 1.)

<http://koszegitk.blogspot.hu> (Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság, Bechtold István

Természetvédelmi Látogatóközpont blogja; szerkesztő: Tompa Tibor) 2.) www.naturpark.hu 3.)

Keszei Balázs: szóbeli közlés Felhasznált térképi források: 1.) www.vasteir.hu (Vas Megyei

Térinformatikai Rendszer) 2.) <http://erdoterkep.nebih.gov.hu/> (Nyilvános interaktív erdőterkép a

NEBIH honlapján)